

Re: Žádost o konzultaci - V 583

Odesílatel: "Adéla Prašivková" <adela.prasivkova@novyjiicin.cz>

16 čvn 23 08:27

Příjemce: "Barbora Hradilová" <barbora.hradilova@novyjiicin.cz>

Dobrý den paní Hradilová,

po dlouhém procházení judikatury jsem dospěla k závěru, že soudy nejsou úplně jednotné co se týče práva na náhradu za bezdůvodné obohacení ve vztahu k užívání účelové komunikace, kterou daná komunikace je.

Z judikatury vyplývá, že není ani tak důležité, že město nemá žádná vlastnická práva ke komunikaci a ni k pozemkům, na kterých leží, ale skutečnost, zda se jedná o účelovou komunikaci či nikoliv. Mám však za to, že se o účelovou komunikaci jedná, neboť splňuje zákonem stanovené znaky a fakticky se účelovou komunikací stává tehdy, kdy tyto znaky splní. Je tedy jasné, že na pozemku pana F vznikla účelová komunikace.

Pokud však pan F nikdy nijak nezamezoval veřejnosti v jejím užívání (aktivně), pak konkludentně vyslovil souhlas s tím, aby část jeho pozemku byla užívána jako účelová komunikace (fakticky věnoval část svého pozemku k veřejnému užívání). Vzhledem k tomu, že takto učinil konkludentní (nevyslovený) souhlas, nemůže žádat bezdůvodné obohacení, neboť souhlasil s tím, aby komunikace byla veřejnosti užívána.

Tuto skutečnost potvrdil Nejvyšší soud ve svém usnesení ze dne 21.6.2022, sp.zn. 28 Cdo 1861/2022, když výslovně uvedl:

Otázkou vzniku veřejně přístupné pozemní komunikace, sloužící k uspokojení komunikační potřeby, se rozhodovací praxe dovolacího soudu již opakovaně zabývala. Dovodila, že pozemek, jenž se nachází v soukromém vlastnictví, se stává veřejně přístupnou účelovou komunikací tehdy, jsou-li splněny dva předpoklady, a to jednak, že byl k obecnému užívání věnován, a dále, že toto užívání slouží k trvalému uspokojení nutné komunikační potřeby. K věnování obecnému užívání může dojít buď vlastníkem výslovně projevěným souhlasem, anebo konkludentním strpěním (srovnej rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 7. 10. 2003, sp. zn. 22 Cdo 2191/2002, rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2009, sp. zn. 5 As 27/2009, nebo usnesení Nejvyššího soudu ze dne 11. 11. 2014, sp. zn. 28 Cdo 1911/2014). Institut obecného užívání přitom představuje výjimečné omezení vlastnického práva reagující na komunikační potřebu veřejnosti jakožto neomezeného okruhu osob. Platí zde pravidlo jednostranně neodvolatelného věnování pozemků do obecného užívání. Věnoval-li pozemní komunikaci k takovému užívání některý z právních předchůdců vlastníka, nelze jeho následnému nesouhlasu přiznat právní následky (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. 10. 2012, sp. zn. 22 Cdo 4392/2010, nebo usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 5. 2019, sp. zn. 28 Cdo 802/2019). Ustálená rozhodovací praxe Nejvyššího soudu reflektující závěry nálezové judikatury Ústavního soudu pak vychází z konkluze, že vlastník pozemku nemá na peněžitou náhradu za veřejné užívání jím vlastněného pozemku, na němž se nachází pozemní komunikace, nárok (srovnej opět usnesení Nejvyššího soudu ze dne 11. 11. 2014, sp. zn. 28 Cdo 1911/2014, nebo nálezy Ústavního soudu ze dne 9. 1. 2008, sp. zn. II. ÚS 268/08).

Z právě předestířené judikatury vrcholných soudů se podává, že pro vznik nároku na náhradu za bezesmluvní užívání veřejně účelové komunikace je rozhodné, zda vlastník pozemku s takovým účelem jeho užívání souhlasí. Byl-li takový souhlas dán (i konkludentně), pak takový souhlas znamenající dobrovolné omezení vlastnického práva zavazuje vlastníka pozemku s tím, že s takovým omezením vlastnického práva ve prospěch možnosti veřejnosti účelovou komunikací užívat není spojen vznik nároku na náhradu za bezdůvodného obohacení.

Z výše uvedeného vyplývá, že bych odkázala na tuto judikaturu s tím, že nárok na vydání bezdůvodného obohacení není.

Pokud byste chtěla cokoli vysvětlit či probrat, jsem k dispozici.

S pozdravem

město
Nový Jičín

Mgr. Adéla Prašivková
právník
Odbor kancelář vedení města
Úsek právní
Městský úřad Nový Jičín
Masarykovo nám. 1/1
741 01 Nový Jičín